

kom vyššieho sľubu táto ináč platná dražba bola zbavená účinnosti. Či tieto nemovitosti majú sa počítať ešte k imaniu dlžníka, alebo nie? Dľa intencií II. plenárneho rozhodnutia Kurie sme toho názoru, že akokoľvek ten, kto podal vyšší sľub, je viazaný sľubom a bez súhlasu všetkých zainteresovtov nemôže odstúpiť, predsa ani vymáhajúci veritelia, ktorí dražbu žiadali, nemajú právo previesť dražbu následkom vyššieho sľubu, jestli exekút pred dražbou zaplatí exekvované pohľadávky, preto jestli dlžník podaním návrhu na zahájenie zemedelského vyrovnania zamýšľa svoje podlžnosti v rámci zákonom stanovených zvláštnych výhod usporiadať, tomuto usporiadaniu treba dať možnosť, a nemožno dobrat krytie od ostatných veriteľov, ktorí práve 1/5 čiastkou hodnoty nemovitosti obdržia aspoň čiastku svojich pchľadávok! Podaním návrhu o zahájenie zemedelského vyrovnania teda treba odhadnúť a počítať aj tie nemovitosti, ktoré stoja pred dražbou následkom vyššieho sľubu.

Treba tu podotknúť aj to, že zemedelské vyrovnanie nie je stálou ustanovizňou, ale platí len do 30. septembra 1936 až do ktorého dňa treba návrh podať. Vládne nariadenie nemá ustanovenia o tom, ako sa má zakročiť, jestli dlžník podá návrh na zahájenie zemedelského vyrovnania a veritelia namietajú, že dlžník nie je zemedelcom a súd sa skutočne prikloní k názoru veriteľov. Či v takomto prípade — nakoľko návrh patrne nevyhovuje náležitostiam obyčajného vyrovnania — má sa návrh odmietnúť, či sa uloží navrhovateľovi povolením lehoty, aby svoj návrh patričným spôsobom opravil v smysle predpisov obyčajného vyrovnania. — Z § 2. vládneho nariadenia č. 76/36 vysvitá, že zemedelské vyrovnanie je vyrovnanie sui generis a len čo do pravidiel sú niektoré spoločné ustanovenia, preto sme toho názoru, že jestli navrhovateľ nie je zemedelcom, a návrh nevyhovuje náležitostiam obyčajného vyrovnania, tak návrh sa má odmietnuť.

Zmeny v hospodárskom živote, týmto vládnym nariadením č. 76/36 prevedené, sú tak prenikavé, že celý náš hospodársky život bude musieť na ne reagovať. Z tejto reakcie, na ktorú sme všetci zvedaví, budeme vidieť, či vládne nariadenie dosiahlo svojho cieľa, alebo nie?

Dr. Th. Nussbaum, sen. prez. n. s. a Ján Soukup, radca n. s.:

Rozhodnutia najvyššieho súdu: trestné.

K zák. č. 269/1919: O dokonaný zločin podľa § 1 zák. č. 269/1919 ide len vtedy, keď pachateľ v úmysle padelok udať alebo už zhotovil aspoň jeden padelok spôsobilý k udaniu, alebo pracoval na vyrobení takéhoto padelku. Pokus pri použití absolútne nespôsobilých prostriedkov nie je trestný podľa § 1. to však nevytvára prípadné potrestanie pachateľa podľa § 3 cit. zák. (Zm IV 541/34 zo dňa 30. IV. 1935.)

Na jvyšší súd zrušil podľa § 35 odst. 1 por. nov. rozsudky nižších súdov, ktorými boli obžalovaní uznaní vinnými zločinom podľa § 1 zák. č. 269/1919, a uložil súdu prvej stolice nové pojednávanie a rozhodnutie; z dôvodov:

Nižšie súdy zaoberaly sa hlavne riešením, či obžalovaní mali úmysel udať padelané mince, nevenovali však dostatočnej pozornosti zisteniu všetkých okolností rozhodných pre posúdenie činu obžalovaných po stránke objektívnej. Prvostupňový súd síce uviedol ako zistenie, že vyrobené padelky sú tak primitívne zhotovené, že vyzerajú ako kus olova alebo gombík, takže na prvý pohľad je vidieť, že sú nepravé. Preto prvostupňový súd vyriekol, že tieto padelky nie sú vôbec spôsobilé k tomu, aby boli dané ako peniaze do obehu. Odvolací súd, ktorý zrejme prevzal v tomto smere skutkové zistenia prvostupňového súdu, nevyriekol o tom vôbec svojho právneho názoru. Posúdenie trestného činu po stránke objektívnej je však nutné najmä v prípade vynesenia odsudzujúceho rozsudku.

Pri tom prichádza v úvahu otázka, či ide o dokonaný trestný čin alebo len o pokus, a v poslednejšom prípade zase otázka, či išlo o pokus v smysle § 65 trz. V smysle § 1 zák. č. 269/1919 ide o dokonaný zločin, keď pachateľ v úmysle padelok udať alebo už vyhotovil aspoň jeden padelok spôsobilý k udaniu, alebo aspoň pracoval na vyrobení takého padelku. Keď však výsledkom činnosti pachateľa bolo len zhotovenie padelku absolutne nespôsobilého k oklamaniu a jeho pomôcky a spôsob práce ešte nemohly viesť bezprostredne k vyrobieniu padelku aspoň relatívne spôsobilého k udaniu, takže sa nemôže riecť, že pachateľ už pracoval na vyrobení takého padelku, avšak nie je vytvorené, že by pachateľ, pokračujúc v zdokonalovaní pomôcok bol mohol vyrobiť takýto padelok, treba jeho činnosť posúdiť s hľadiska ustanovení trestného zákona o pokuse. Ináč pri pokuse platí zásada, že pokus trestného činu pri použití absolutne nespôsobilých prostriedkov nie je trestný podľa ustanovení o dotyčnom trestnom čine, čo nevytvára prípadné potrestanie pachateľa podľa iného ustanovenia trestného zákona (na pr. podľa § 5 zák. č. 269/1919).

Aby sa tieto otázky mohli riešiť, treba zistiť:

a) či padelky, zhotovené obžalovanými boli spôsobilé k udaniu, t. j. oklamaniu obyčajných ľudí pri obyčajnej opatrnosti, alebo či azda išli o padelky absolutne nespôsobilé k udaniu;

b) či pomôcky a spôsob výroby, akých používali obžalovaní, boli vhodné k výrobe padelkov, spôsobilých k udaniu, alebo či po prípade boli k tomu absolutne nespôsobilé a či boli padelky zhotovené spôsobom neumožňujúcim rozmnoženie;

c) či podľa okolností tohoto prípadu obžalovaní zamýšľali pokračovať v zdokonalovaní padelania, ktoré jednanie mohlo viesť k neskoršej výrobe padelkov aspoň relatívne spôsobilých k udaniu.

Okolnosti v bodoch a) b) uvedené treba zistiť po vyžiadaní dodatočného zovrubného posudku štátnej mincovne v Kremnici (§ 247, odst. 1, veta 2 a § 249 trp.).

Keby išlo v objektívnom smysle o dokonané padelanie alebo o pokus trestný podľa trestného zákona, má sa riešiť, či obžalovaní mali padelky udať.

Pokiaľ by neprichádzalo vôbec v úvahu upotrebenie zákona č. 269/1919, treba čin obžalovaného J. M., ktorý dal padelky do obehu, posúdiť s hľadiska ustanovení trestného zákona o podvode.

K § 12, č. 1, alin. 2 zák. č. 50/1923: Oznamovacia povinnosť je všeobecná a neobmedzená a sleduje ten účel, neponechať občanom na ich úsudku, či považujú za potrebné oznámiť zločinný podnik úradu. Po subjektívnej stránke sa žiada, aby pachateľ si bol vedomý objektívnych náležitostí skutkovej podstaty a cez túto vedomosť úmyselne neučinil predpísané oznámenie. (Zm III 114/35 zo dňa 30. IV. 1935.)

Nižšie súdy zistili, že obžalovaný prišiel dvarazy do styku s kapitánom cudzej zpravodajskej služby G-om. Prvý raz išlo o ušitie šiat a pri druhom stretnutí snažil sa kapitán G. získať obžalovaného pre výzvednú službu. Pravil mu, že nepotrebuje šaty, ale potrebuje človeka, ktorý má známych v B. a že chce naviazať styky s niekym, kto by dobre poznal československé pošty a železnice. Ďalej mu napísal na kus papiera adresy dvoch spolužiakov a žiadal ho, aby zistil, či bývajú na označenej adrese. Na to prehlásil obžalovaný, že s takou vecou nechce mať nič spoločného, že sa nechce miešať do tak nebezpečného podnikania, lebo má päť detí, odišiel a viacrazy sa ku G-ovi nevrátil, akokoľvek tento pre neho odkázal. O prípade neučinil oznámenie úradu, pokiaľ sa obával, že bude mať na hraniciach nepríjemnosti, pokiaľ býva na pomedzí dvoch štátov, a že by mohol byť so strany úradov akosi prenasledovaný.

Proti rozsudku vrchného súdu, potvrdzujúcemu sprostujúci rozsudok krajského súdu, ohlásilo a previedlo vrchné štátne zastupiteľstvo zmä-

točnú sťažnosť podľa č. 1a) § 385 trp., v ktorej sa domáhalo odsúdenia obžalovaného pre zločin neoznámenia trestných podnikov podľa § 12, č. 1, alin. 2 zák. na ochr. rep.

Najvyšší súd zmätočnej sťažnosti vyhovel z týchto dôvodov:

Zo skutkového zistenia vrchného súdu plynie, že obžalovaný sa dozvedel z vlastnej skúsenosti, teda vierohodným spôsobom, že kapitán cudzej zpravodajskej služby G. ho svádza k vyzvedaniu skutočností a opatrení na poštách a železniaciach československých pre cudziu moc, ktoré skutočnosti a opatrenia nesmú byť cudzej moci sdelené, ale majú ostať utajené pre obranu republiky, teda že sa dozvedel o zločine podľa § 6, č. 2 zák. na ochr. rep. Obžalovaný, ktorému nebolo dokázané, že sa s kapitánom G-om za týmito účelmi spojil, mal preca v smysle § 12, č. 1, alin. 2 zák. na ochr. rep. povinnosť neodkladne, akonáhle sa vrátil z Maďarska, oznámiť úradu, čo kapitán G. na ňom žiadal, že ho totiž svádzal k vyzvedaniu a vyzradeniu vojenského tajomstva na poštách a železniaciach pre cudziu moc, a tak bol spáchaný čin uvedený v § 6, č. 2 zák. na ochr. rep. Tejto povinnosti obžalovaný nevyhovel, ale doznal ono svádzanie až behom trestného pokračovania proti nemu pre zločin vojenskej zrady zavedeného. Opomenutím tejto povinnosti sú splnené po objektívnej stránke náležitosti skutkovej podstaty zločinu podľa § 12, č. 1, alin. 2 zák. na ochr. rep. Námietka, že polícia vedela o stykoch obžalovaného s kapitánom G-om, je nerozhodná, lebo oznamovacia povinnosť, ktorú zákon v citovanom ustanovení občana ukladá, je všeobecná a neobmedzená a sleduje zrejme ten účel, neponchať občanom na ich úsudku, či uznávajú za potrebné oznámiť zločinný podnik úradu, pri čom sa podotýka, že nie je dokázané, či polícia vedela o podrobnostiach týchto stykov.

Po subjektívnej stránke sa žiada, aby pachateľ si bol vedomý objektívnych náležitostí skutkovej podstaty a jednako úmyselne ne učinil predpísané oznámenie. Obžalovaný vlastne doznáva, že úmyselne opomenul o podniku učiniť oznámenie a omlúval sa tým, že tak neučinil z obavy, aby nemal na hraniciach nepríjemnosti so strany úradov. Touto omluvou vysvetľuje obžalovaný pohnútky svojho opomenutia, nevylučuje však zákonom požadovaný úmysel.

K § 548 trp.: Ak ohlásil poškodený proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu ihneď »zmätočnú sťažnosť z dôvodu zmätočnosti dľa § 384, č. 9. trp.«, ide o odvolanie (§ 30, odst. 2. por. nov.), ktoré má byť odvolacím súdom meritorne vybavené (Zm IV 608/34 zo dňa 23. V. 1935).

Najvyšší súd vyhovel opravnému prostriedku pre zachovanie právnej jednotnosti, podanému generálnou prokuratúrou dľa § 441 trp., a vyslovil, že pravoplatným usnesením vrchného súdu v Košiciach zo dňa 6. decembra 1933, č. To VII 146/33-25 bol porušený zákon v ustanovení § 382, odst. 1. a § 388, odst. 1. trp., poľažne § 547 a § 548, odst. 1. trp.; z dôvodov:

Podľa trestných spisov bol obžalovaný A. P. rozsudkom okresného súdu v M. zo dňa 26. júna 1933 oslobodený podľa § 326, č. 2 trp. od zločinu podvodu podľa § 379 trz. (v znení § 50 tr. nov.) a § 380 trz., spáchaného tým, že dňa 19. mája 1932 v M. E-ovi A-ovi, členovi nemocenskej poisťovne súkromných úradníkov a zriadencov v P. za tým účelom, aby sebe opatril majetkový úžitok, vydal kozmetický prostriedok »baby krém« v cene 4 Kč miesto predpísaného lieku »Inatiol« v cene 17 Kč, čím zapríčinil nemocenskej poisťovni vedome škodu vo výške 13 Kč, teda iného úskočne uviedol v omyl, aby spôsobil škodu uvedenej poisťovni.

Proti tomuto oslobodzujúcemu rozsudku ohlásil po jeho vyhlásení zástupca poškodenej strany podľa § 384, bodu 9 trp. zmätočnú sťažnosť očividome preto, že okresný súd na verejnom hlavnom pojednávaní zamietol ako zbytočný návrh poškodeného učineny cieľom nariadenia

doplnenia dokazovania zaopatrením označených spisov, ktoré zamietnutie nebolo po jeho vyhlásení napadnuté ihneď dôvodom zmätočnosti.

Okresný súd na to vyniesol usnesenie, že odvolanie zástupcu poškodeného berie na vedomie a predostrel ho i s prevedním odvolania so spismi odvolaciemu súdu.

Rozsudkom krajského súdu ako trestného odvolacieho súdu bolo na základe tohoto odvolania a jeho písomného prevedenia, napadajúceho i hodnotenie dôkazov, vyhovene odvolaniu poškodenej strany a dľa § 554 trp. prvostupňový rozsudok bol zrušený a obžalovaný A. R. bol uznaný vinným prečinom podvodu dľa § 50 tr. nov. a § 380 trz., ktorý spáchal spôsobom hore uvedeným.

Proti rozsudku odvolacieho súdu ohlásil zmätočnú sťažnosť obžalovaný podľa § 384, č. 5 a 9 trp. a § 385, bod 1 a) trp. a ju aj písomne odôvodnil.

Následkom tejto zmätočnej sťažnosti vyniesol vrchný súd usnesenie, dľa ktorého z dôvodu formálnej zmätočnosti uvedenej v bode 4 § 384 trp. z úradnej povinnosti zrušil rozsudok odvolacieho súdu a zmätočnú sťažnosť obžalovaného poukázal na toto usnesenie. V dôvodoch tohoto usnesenia uvádza, že proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu, s ktorým sa povereník štátneho zastupiteľstva uspokojil, zástupca poškodenej strany ohlásil formálnu zmätočnosť dľa § 384, č. 9 trp., z dôvodu materiálnej zmätočnosti rozsudok napadol, avšak žiadal si opis rozsudku doručiť; dľa § 388, odst. 1. trp. odvolanie buď ohlásené do troch dní po vyhlásení rozsudku, ak sa rozsudok oznamuje doručením, do troch dní po jeho doručení; v prítomnom prípade zástupca poškodenej strany bol na pojednávaní prítomný, rozsudok tedy bol mu oznámený vyhlásením; dľa toho do rozsudku mal právo podať odvolanie od tohoto vyhlásenia za tri dni; zástupca poškodenej strany však počas tejto lehoty odvolanie nepodal, následkom čoho písomné prevedenie odvolania, podané po uplynutí zákonnej lehoty, v § 388 odst. 1 trp. uvedenej, je zrejme opozdené; dôsledkom toho v smysle § 389 trp. odvolací súd mal odvolanie zástupcu poškodenej strany odmietnuť, čo keď urobiť opomenul a na základe tohoto opozdeného odvolania rozhodol, prekročil obor svojej pôsobnosti, ktorým jednaním založil zmätočnosť dľa § 384, č. 4 trp., na ktorú treba vziať zreteľ z úradnej povinnosti; zmätočnosť proti prvému rozsudku podľa § 384 č. 9 trp. ohlásená, keďže prvostupňový rozsudok in merito v zákonnej lehote napadnutý nebol, stala sa bezpredmetnou; bolo preto treba rozsudok prvého súdu z dôvodu formálnej zmätočnosti v § 384, č. 4 trp. uvedenej, zrušiť, dôsledkom čoho rozsudok prvého súdu nadobudol právnej moci; so zmätočnosťou proti rozsudku odvolacieho súdu sa vrchný súd následkom uvedeného nezaoberal.

Toto stanovisko usnesenia vrchného súdu je mylné a bolo vynesené porušením zákona v znení § 547 a § 548, odst. 1 trp. V smysle § 547 trp. totiž použiť možno proti rozsudku okresného súdu ako riadny opravný prostriedok len odvolanie. Odvolanie podať možno nielen proti výrokovej časti rozsudku a proti jeho odôvodneniu, ale i pre dôvody zmätočnosti vzišlé v pojednávaní a pri vynesení rozsudku (§§ 384, 385 trp.). V smysle § 548 trp. odvolanie buď ohlásené do troch dní po jeho doručení. Dľa odst. 2 § 30 por. nov. nesprávne pomenovanie opravného prostriedku alebo chybné označenie dôvodu zmätočnosti nie je dôvodom k odmietnutiu.

Z týchto zákonných ustanovení je tedy zjavné, že keď okresný súd na verejnom pojednávaní vyhlásil svoj oslobodzujúci rozsudok a keď na tomto pojednávaní prítomný zástupca poškodenej strany ihneď ohlásil proti tomuto rozsudku »zmätočnú sťažnosť z dôvodu zmätočnosti dľa bodu 9. § 384 trp.«, že, hoci opravný prostriedok bol mylne pomenovaný, okresný súd správne ho považoval za odvolanie, ďalej že toto odvolanie bolo v smysle citovaných zákonných ustanovení prípustné a včas ohlásené, ako i písomné prevedenie odvolania včas podané, totiž na 4. deň po doručení rozsudku, a že je preto mylný ten názor usnesenia vrchného

súdu, že by poškodená strana bola ohlásila proti rozsudku okresného súdu len formálnu zmatečnosť dľa § 384, č. 9 trp., odvolanie ale počas zákonnej lehoty nie, poťažne až v písomnom prevedení, tedy opozdene, a že by o ohlásenie odvolania mohlo ísť len v tom prípade, keby predmetom tohoto ohlásenia bol býval i materiálny dôvod zmatečnosti ihneď v ohlásení a nie až v prevedení opravného prostriedku (odvolania), čo je ale mylný názor, keď to zákon vôbec nepožaduje.

Je správne tedy i to stanovisko, že odvolací súd na zákonomnom podklade a správne rozhodoval i meritorne o odvolaní zástupcu poškodenej strany a i o jeho prevedení, že nemal práva v danom prípade ani podľa § 389 ani podľa § 549 trp. odvolanie zástupcu poškodenej strany odmietnuť ako opozdené a že preto svojím jednaním ani neprekročil obor svojej pôsobnosti a nezaložil zmatečnosť dľa § 384, č. 4 trp., na ktorú by bolo treba hľadať z úradnej povinnosti.

Vrchný súd tedy nemal zákonného podkladu k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu formálnej zmatečnosti dľa bodu 4. § 384 trp. z úradnej povinnosti, jeho povinnosťou by bolo bývalo ohlásenú zmatečnú ručnosť meritorne vybaviť. Pominul však tak pokračovať porušením zákona v ustanoveniach §§ hore označených. Opravný prostriedok generálneho prokurátora je tedy v smysle § 441 trp. odôvodnený a preto bolo treba mu vyhovieť.

Rozhodnutia najv. spr. súdu.

Nemocenské poistenie.

Zaměstnavatelem ve smyslu § 8 odstavcu 1 zákona číslo 221/1924 ve znění zákona číslo 184/1928 je i každý společník veřejné obchodní společnosti zřízené podle obchodního zákona (zák. č. XXXVIII. 1875). — Veřejná obchodní společnost zaniká podle slovenského obch. zákona (§ 64 zák. čl. XXXVII; 1875) tím, že obchodní podnik provozují dvě nebo více osob pod společnou firmou s neobmezeným a solidárním ručením v ten způsob (§ 88 obch. zák.), že členové společnosti ručí solidárně a celým svým majetkem za závazky veřejné obchodní společnosti. Z toho však plyne, že podnik veřejné obchodní společnosti provozuje se na účet jednotlivých společníků, resp. že jsou na vrub jednotlivých společníků vykonávány činnosti, uvedené v §§ 2 a 4 cit. zák., které zakládají pojistnou povinnost osob je vykonávajících. V důsledku toho nutno u takovéto veřejné obchodní společnosti považovati za zaměstnavatele ve smyslu § 8 odst. 1 cit. zákona každého společníka této společnosti, z čehož dále plyne přímá povinnost každého společníka platiti pojistné příspěvky na podnik společnosti příslušající. (Nález z 11. III. 1936, č. 11.343/36.)

Náboženský fond.

Zástupcem náboženské základiny je ministerstvo školství a národní osvěty. — Podle historického vývoje sluší náboženskou základinu (na rozdíl od jmění církevního) na Slovensku pokládati za veřejný fond, určený pro účely církve katolické a spravovaný státem (srov. Bušek, Hendrych, Laštovka, Müller, »Československé církevní zákony«, díl I. str. 660 a násl. jakož i Materka ve Slovniku československého práva veřejného heslo: Náboženské fondy, str. 695). Resortně spadaly záležitosti náboženské základiny podle zák. čl. III: 1848 do kompetence ministerstva kultu a veřejného vyučování, které upravilo nejenom svým nařízením z 27. září 1867 č. 10.165 (Rendeletek tára č. 160/1867) správu náboženských, studijních a veřejných základin, nýbrž rovněž svým nařízením ze 6 června 1873, č. 31.937/1872 (Rendeletek tára č. 98/1873) i způsob použití patronátních břemen, spočívajících na majetcích veřejných základin a patřících do správy ministertva kultu a veřejného vyučování, na výstavbu a občasnou opravu kostelů, far a jejich vedlejších bu-